

תרבות ה"רבי" – חודש אדר

מהדורה מס. 4

"ונהפוכו"

כתבו: שי סיפורטה ונועה מוטולה

"וְהַחֲדָשׁ אֲשֶׁר נִהְפָּךְ לָהֶם מִיָּגוֹן לְשִׂמְחָה, וּמֵאֵבֶל לְיוֹם טוֹב; לַעֲשׂוֹת אוֹתָם, יְמֵי מְשִׁתָּה וְשִׂמְחָה, וּמִשְׁלַח מְנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ, וּמִתְּנוּת לְאֶבְיָנִים" (מגילת אתסר, פרק ט)

המנהג משקף את הרעיון של **היפוך הגורל** כפי מה שקרה בסיפור של "מגילת אתסר", בו המן תכנן להרוג את כל היהודים בחודש אדר (על פי שעשה פור ויצא לו את חודש אדר), אך מפני שהגורל התהפך, המן לא הצליח להרוג את כל היהודים כמו שתכנן. בסופו של דבר, הוא גם נתלה על העץ. באותו עניין, במגילת אתסר מסופר על כך שמזלם של היהודים מאיר באופן מיוחד: במגילת אתסר כתוב "ונהפוך הוא אשר השתלטו היהודים המה בשונאיהם". כלומר- במקום המצב הרגיל שבו הגויים, לאורך ההיסטוריה, שלטו ביהודים והגבילו אותם בזמן תקופתם של אתסר ומרדכי הייתה ליהודים אפשרות להינצל מהסכנה, ואז כל שנה היהודים חגגו את ההצלחה הזאת במשתה. למעשה, התחפושות מסמלות את העובדה שהמצב **התהפך** ובאותה שעה הם לא היו עצמם, אלא משהו אחר שזכה להצלחה.

בנוסף, ביהדות חג פורים הוא חג של שמחה והמנהג להתחפש בו מגביר מאוד את השמחה.

סיפור המגילה מלמד אותנו שיש לנו את הכוח לשנות את חיינו והאמונה ביכולת הזאת היא חשובה מאוד.

תלמידים והורים יקרים,

"משנכנס אדר מרבין בשמחה"

אני שמחה לשתף במקצת הפעילויות החינוכיות שהתקיימו בביה"ס בתקופה האחרונה:

שכבת ז' השתתפה ביום פעילות בגן המדע במכון ויצמן. הפעילות לוותה בהכנה ובסיכום שנערכו בביה"ס ע"י צוות גן המדע.

שכבת ט' השתתפה במפגש שני בנושא מיניות.

לקראת ההכוון לשנה"ל הבאה תלמידי השכבה השתתפו ביום פתוח בתיכון אמירים.

במסגרת שעורי האזרחות שכבת ט' ביקרה בירושלים בסיור לימודי בכנסת ובבית המשפט העליון.

תלמידי העתודה מדעית טכנולוגית משכבות ז'-ט' האזינו להרצאות בנושאים מדעיים מפי מדענים מהמכון הביולוגי.

במסגרת "צליל תיכון" תלמידי שכבות ז'-ח' האזינו לקונצרט קאמרי בנושא המוסיקה של ניו אורלינס.

כל תלמידי החטיבה צפו בהצגה "שעור לחיים" בהיכל התרבות ראשון לציון.

בתחום הספורט – בתחרות האזורית באתלטיקה קלה זכו קבוצת הבנים משכבת ט' במקום השני במרוץ שליחים. אדיר אליהו מכתה ח'2 זכה במקום ראשון בהדיפת כדור ברזל. יונתן נחום מכתה ט'5 זכה במקום השלישי ב-800 מטר ריצה. בנות שכבה ט' זכו במקום שני אזורי בתחרות כדור-רשת.

וגולת הכותרת, בחודש אדר – קרנבל פורים שנחגג ברוב פאר והדר.

לסיום, ברצוני להודות לכתה ח'2 שערכה את העיתון לפורים במסגרת הערכה חלופית בתרבות ישראל.

חג פורים שמח!

מיכל זינגבוים

"שלי שלך-נתינה"

כתבו: עמית בר-דוד ורועי טפילין

ארבע מדות באדם:

1. האומר שלי שלי ושליך שלך, זו מידה

בינונית. ויש אומרים, זו מדת סדום.

2. שלי שלך ושליך שלי, עם הארץ.

3. שלי שלך ושליך שלך, חסיד.

4. שלי שלי ושליך שלי, רשע.

הרעיון המרכזי של משנה זו הוא ערך הנתינה, שמדבר על רעיון החלוקה עם האחרים, ולא לחשוב אך ורק על עצמך. כשחולקים מרוויחים אפילו יותר מאשר שנותנים. הערכים הנגזרים מן המאמר הם: נתינה, חוסר אגואיזטיות, שיתוף עם האחר, חלוקה.

אני, עמית, מרגיש הזדהות עם הכתוב במשנה, מכיוון שכל המשפטים הרשומים במשנה הם נכונים. לדוגמה, "שלי שלי ושליך שלי", זה באמת רשע כי הוא לוקח גם את מה שיש לאחר ולא מסתפק בשלו.

אני, רועי, מרגיש חיבור למשנה זו, מכיוון שלדוגמה ניקח את משפט זה, "שלי שלך ושליך שלך", וזה אומר שלבן אדם יותר אכפת מהאחר ופחות מעצמו (חלוקה).

לדעתנו המשנה מתקשרת גם ל"תיקון אדם" וגם ל"תיקון חברה", מכיוון שזה מתקן את האדם כשהוא חולק עם האחר וזה מלמד אותו להיות בן אדם "יותר טוב", ומשנה זו מתקשרת גם ל"תיקון חברה" בכך שכאשר בן אדם מתקן את עצמו כך גם האחרים "מתקנים" את עצמם ובכך כולם ישתנו וזה יהפוך לתיקון חברה. אנחנו מעדיפים שכל האנשים אשר חיים על האדמה יהיו כמו משפט 3 שהוא אומר "שלי שלך ושליך שלך" כלומר חסיד, כך זה יהפוך את עולמנו ליותר טוב! ניתן לדעתנו ליישם את הכתוב במשנה גם בחיינו במידה רבה, על פי הדוגמאות הבאות, לדוגמה כשרואים בן אדם חסר בית ברחוב ואתה יושב ספסל לידו תוכל להיות חסיד ולתת לו קצת מהאוכל/מהכסף שלך כדי שגם הוא יוכל להתקיים בצורה טובה.

מנהג משלוחי מנות

כתבו: ליה שאמה, זוהר איבורה דריי, נעמה אלמיי וליאור כהן

"על כן היהודים הפריזים הישבים בערי הפרזות, עשים את יום ארבעה עשר לחדש אדר שמחה ומשנה ויום טוב ומשלח מנות איש לרעהו. ויכתב מרדכי את הדברים האלה, וישלח ספרים אל כל היהודים אשר בכל מדינות המלך אחשוורוש הקרובים והרחוקים; לקים עליהם להיות עשים את יום ארבעה עשר לחדש אדר ואת יום חמשה עשר בו בכל שנה ושנה, כימים אשר נחו בהם היהודים מאיביהם, והחדש אשר נהפך להם מגיון לשמחה ומאבל ליום טוב; לעשות אותם ימי משנה ושמחה, ומשלח מנות איש לרעהו ומתנות לאבינים".

הרעיון המרכזי של הטקסט הוא מתן מתנות לאבינים ובימנו משלוח מנות והערכים הנגזרים מטקסט הם לשמח אנשים שלא יכולים להרשות את זה לעצמם ובכך שאדם עושה מצווה הוא משמח אנשים ועושה להם יום טוב.

אנו מזדהות עם טקסט זה מכיוון שמשלוחי מנות ומתן מתנות לאבינים באמת משמחים אנשים ועושים להם יום טוב. הכותב בטקסט מתקשר ל"תיקון אדם" מכיוון שלדעתנו אדם שנותן משלוחי מנות לאבינים, לעניים, לחיילים, ולנזקים הוא אדם שעושה מצווה וכאשר אדם עושה מצווה זה נחשב תיקון אדם. אנחנו חושבות שאי אפשר כל יום לעשות משלוחי מנות מכיוון שלא של יום נוכל לתת אוכל, צדקה ומתנות. לעומת זאת, אפשר לתת יחס טוב ומכבד לאחר, כמו להתקשר מדי פעם לשאול מה שלומם ולשדר אליהם חום והאהבה.

"הכל צפוי והרשות נתונה"

כתבו: אוראל אביקזר, אופק מאיר, אדיר אליהו, ליאם ינאי

"ובשנים 10 חודש הוא חודש אדר ב-13 יום בוא אשר הגיע דבר המלך ודתו לעשות ביום אשר שברו אויבי היהודים לשלוט בהם ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים". {אסתר פרק ט' פסוק א'}

הרעיון המרכזי בו עוסק המקור הוא דבר והיפוכו, לדוגמא: שאסתר לא גילתה למלך את המוצא שלה ולאחר מכן מרדכי בא והגיד למלך את מוצאם. בנוסף לכך, שכתוב במגילה "והעיר שושן נבוכה" ולאחר מכן כתוב "והעיר שושן צהלה ושמחה".

לפני מספר שיעורים למדנו על המשנה "הכל צפוי והרשות נתונה". משנה זאת מתקשרת לנושא מכיוון שבזמנם המן הטיל פור גורל {גורל} ועד שמרדכי לא קם ועשה מעשה יכלו כל היהודים למות.

חשנו חיבור לטקסט מכיוון שאנו חושבים שלכל אדם יש את הכח לשנות את גורלו. **"צריך שכל אדם ידע ויבין שבתוך תוכו דולק נר, ואין נרו שלו כנר חברו ואין איש שאין לו נר. צריך שכל איש יבין שעליו לעמול ולגלות את אור נרו ברבים, להדליקו לאבוקה גדולה ולהאיר לעולם כולו"** (הרב קוק). כל אדם צריך לעמול ולגלות את ה"אור" שלו ובכך יוכל לשנות את גורלו.

אדם צריך לקחת אחריות על מעשיו ולבחור מתי הוא צריך לשנות את התנהגותו ובכך לשנות את גורלו.

לדוגמא: תלמיד שלא מצליח בלימודים יום אחד החליט לעשות שינוי וללמוד בצורה רצינית ובחריצות. או אדם שלא מצליח בעבודתו מחליט לעזוב את העבודה שלו ומגיע לעבודה אחרת שבה הוא מצליח ונהנה.

אסתר, הסתר או סתארא!?

כתבו: עפרי אליעזר ואופיר שאול

לאסתר המלכה לא קראו אסתר אלא במקור קראו לה הדסה, אך כשלקחו אותה לאחשוורוש הייתה צריכה לשנות את שמה כדי שלא יגלו שהיא יהודייה. שמה שפה הפרסית העתיקה הוא "סתארא" שפרושו "כוכב" או שמא פירוש השם אסתר הוא להסתיר את זהותה האמתית כיהודייה.

אסתר בחרה להסתיר חלקים חשובים בזהותה, כדי לשרוד. גם בחיים שלנו אנשים מסתירים ושמים "מסכות", חלקים חשובים מזהותם האמתית אשר הם בוחרים לחשוף את החלקים האלה בפני מישהו אחר.

לפעמים זה טוב להסתיר חלקים מהזהות האמתית, כי אתה יכול להסתיר חולשות וסודות שאתה לא רוצה שיגלו. לדוגמא, אסתר הסתירה את הסוד שלה שהיא יהודייה וכך לא נפגעה.

בחי היום יום שלנו טוב לשים מסכות בכך שאתה יכול הסתיר את הרגשות שלך לדוגמא, אם אתה עצוב אתה שם מסכה שאתה שמח. ולפעמים זה רע שאתה שם מסכה לדוגמא, שאתה שם מסכה ליד חבר ומשקר לו על משהו שממש חשוב לו והוא מגלה שאתה שיקרת לו והוא כועס מאוד ויכול להיות שהוא לא יהיה חבר שלך ולא יאמין לך

"משנכנס אדר מרבין שמחה"

כתבו: לידור סורני, סתיו ויינר, אופק שקורי

הערכים שמצוינים בטקסט זה: שמחה, אופטימיות, ששון, לראות את הצד היפה בחיים.

כן חשנו חיבור כלפי טקסט זה מכיוון שרוב היום

אתה/ה שמחה ומנסה לראות את הצד הטוב של

החיים, למרות שיש גם צדדים לא משמחים בחיים.

לפי דעתנו המשפט מתקשר לתיקון אדם בלבד כי רק

אדם יכול להיות שמח ואדם לא יכול לשנות חברה

בגלל שהוא שמח. בנוסף, אי אפשר להיות רק על-פי

שמחה מכיוון שקורים לנו דברים רעים בחיים

לדוגמא: מישהו קרוב אלינו נפטר/מת, או שאתה רב

עם חבר טוב ואז קשה מאוד למצוא נקודות אור

חיוביות.

תלמידי רבין מרבין בשמחה

כתבו: שובל מזרחי, עמית אברהם, אליה גפסו, עידו הברי ואייל אליקים

"משנכנס אדר מרבין בשמחה" משפט זה הוא אמירת חז"ל. חג פורים וחודש אדר מאופיינים בשמחה ולפי מגילת אסתר "החודש אשר נהפך להם מיגון לשמחה". חודש אדר הוא החודש האחרון על פי התורה, לכן חשוב שהסוף של השנה יהיה מרובה בשמחה.

קביעת השמחה לכל חודש אדר מקורה לעיני דין בדברי התלמוד הירושלמי.

ערכים ותיקון אדם קשורים לנושא "משנכנס אדר מרבין בשמחה" מכיוון שאנשים שמחים הם אינם רבים אחד עם השני.

הערכים שהפסוק "משנכנס אדר מרבין בשמחה" עוסק בהם הם: שמחה ואופטימיות באדר.

דנו בנושא האם אנו חשים הזדהות עם אמירת חז"ל והגענו למסקנה, שחלקינו כן מזדהים עם אמירת חז"ל מכיוון שבחודש אדר מרגישים את אוירת השמחה בגלל השירים והתחפושות. חלקינו פחות התחברנו לאמירת חז"ל מכיוון שבן אדם צריך להיות שמח

בכל יום בשנה ולא רק בחודש אדר. הנושא תיקון דרך ההתנהגות והפעולה שמציג עבורנו הטקסט בחי היומיום שלנו מכיוון שאנו

יכולים תמיד להרבין בשמחה!

תחפושת חדשה

כתבו: שני גרינשטיין ודניס נילווה

"לא לשיער פרא, לא לגיטרות אש,
לא, לא לפרח בר, שאת הראש כובש.
לא, אין לי פעלולי עשן,
זו סתם תחפושת חדשה."

נשמה ולב ושיער,
תפילה קטנה של דור יום המחר.
כי מחר תפילה שונה תושר,
מחר - תחפושת חדשה.

ואם זורם קצב בראש נישא, גאה.
ואם הדם גועש, כיין מפכה.
לא בנו יש לתלות אשם,
זו סתם תחפושת חדשה.

(מתוך השיר "תחפושת חדשה של ג'קי גליל)

הערכים הנגזרים בטקסט הם המקוריות, היצירתיות,
התחושה להיות מי שאנחנו לא. חשנו חיבור לטקסט מכיוון
שכל שנה אנו מתחפשים לסתם עוד תחפושת חדשה.

הטקסט מתקשר לתיקון חברה מכיוון שכל אחד מתחפש
למשהו שהוא רוצה להיות/ משהו שבחיים הוא לא יכול
להיות לדוגמה: סופרמן. וכך כל אחד מבין מה משמעות
התחפושת של השני ומה הרעיונות של כל אחד.

אנחנו חושבים שהטקסט מדבר על זה שהמון רוצים להיות
כל דבר חוץ מלהיות הם, מתחבאים מהאמת, מה שבאמת
צריך זה להיות אנחנו וזהו.

מצעד התחפושות

כתבו: לי אידלמן ונועה סוויסה

אה או... מי כאן נכנסות,
אה או... מצעד התחפושות.

הנה בנות הנה בנים,
הנה באים מחופשים.
בתהלוכה כולם כאן בשמחה,
במצעד גדול מריעים.

(מילים ולחן: עמוס ברזל)

השיר עוסק באחד המנהגים של פורים שהוא ההתחפושות.
אומנם השיר הוא שיר ילדים, אך כל נושא המסכה
והתחפושות הוא לדעתנו חלק נפרד מהחיים שלנו ומהיום
יום.

ילד מתחפש בעצם למשהו שהוא חולם להיות ביום שבו
מתחפשים אנו יכולים להפוך למי שאנחנו רוצים להיות.
לדוגמה, שביום יום כולנו מתאימים את עצמנו למקום
שבו אנו נמצאים. בבית ספר אני תלמידה ויש עלי חולצת
בית ספר, וכמו שבמסעדה אנחנו מנומסים וחלקנו בבית
אוכלים אפילו עם הידיים.

הרגשנו הזדהות לכתוב בטקסט מכיוון שנושא שמעניין
ומעסיק אותנו שכולם באים מחופשים גם בנים וגם בנות
וכלם ביחד, וזוהי הזדמנות פעם אחת להתחפש למשהו
שלא נהיה.

זה קשור לתיקון אדם בכך שהתחפושות זה יכול להיות טוב
וזה יכול להיות גם רע שזה מגיע לצביעות.

ויחיו לינושה את דרך ההתנהגות והטוילה רחמי הנוה ויח

"דמי פורים"

כתבו: ברוך מולה ובן צביקל

המנהג היהודי לתת כסף לילדים (ולפעמים גם למבוגרים) בפורים לכבוד החג הוליד את המונח "דמי פורים", כלומר: כסף
הניתן לכבוד פורים.

מקור המנהג בחסידות ויז'ניץ כאשר נתקלו בקשיים כלכליים ונאלצו ללוות כסף מהקהילה.

הרעיון המרכזי שמיצג את הטקסט הוא נתינה ועזרה לזולת כי בחג יש לנו את האפשרות להעניק ולתרום לנזקקים ולחברה.

אני, ברוך, לא חשתי חיבור לכתוב בטקסט מכיוון שגדלתי באתיופיה והורי לא הכירו את המנהג "דמי פורים". ובילדותי לא
קיבלתי "דמי פורים" ולכן המנהג זר לי ולא מוכר. אני, בן, רגיל מילדות שסבתא ודודה שלי היו מעניקות לי מתנות בפורים
ולא ידעתי שהמנהג בעצם קשור לצדקה לעניים.

הכתוב בטקסט מתקשר ל"תיקון חברה" מכיוון שהמקור המנהג בחסידות ויז'ניץ כאשר נתקלו בקשיים כלכליים ונאלצו ללוות
כסף מהקהילה.

אנחנו למדנו מטקסט שעוזרים לזולת נותנים צדקות ותורמים באהבה, כדי שלאחרים יהיה גם ממה ליהנות ואנחנו גם
משמחים את הזולת.

לדוגמה אנחנו תרמנו לנזקקים למשל באגודת אילן, עזרה לקויים בנכות עזרה לקשישים.

כתבו: אור חדד וגיל אורן

מנהג אכילת "אוזני המן" נפוץ במיוחד בקרב יהודים בחג הפורים והעוגיות מצורפות לרוב משלוחי המנות. העוגיות קרויות על-שמו של המן הרשע ובהרנו לחקור אודות מנהג זה.

מקור המאפה במרכז אירופה והבצק מעוצב בצורת כיסנים, ומכאן שמו ביידיש **"המן טאש"**, כלומר: כיס המן.

בחרנו להתייחס למשמעות של המן כדמות בחברה שלנו. המן מסמל רוע, רשע, גזענות, רצון לפגוע ולהשמיד אנשים שלא מסכימים עם דעתו. אנחנו מתנגדים לקיומם של אנשים כאלה כי המן שונא אנשים ורע לאנשים ואנחנו לא. אנחנו לא מזדהים עם המן בקטע של להרוג. לצערנו התנהגות זו מתקיימת בעולם וגם בתוך מדינת ישראל, כשאנשים יוצאים לרחובות ומתחילים להרוג יהודים על ידי סכינים והאנשים חפים מפשע, רק מכיוון שהם יהודים.

אנחנו בוחרים בתיקון חברה מכיוון שאנחנו רוצים שאנשים יהיו ההפך מהמן. אנו רוצים שיהיו אנשים טובי לב, אנשים אכפתיים וסובלניים ויהפכו את החברה למקום שנעים ובטוח לחיות בה ולא יהיו אנשים רעים ששונאים אנשים לפי הדת והאמונה, המוצא, המין או צבע העור שלהם.

אנשים אינם יכולים לקחת מהמן הרשע שום דוגמא אישית כי הוא היה אדם רשע מאוד ואם כל אדם לוקח משהו ממנו כל האנשים ישנאו אחד את השני וזה לא הגיוני כי אם זה יהיה כל העולם תהיה בוהו.

מעמד האישה

כתבו: מישל לינצקי, שיר משה, ג'נט קרימוב, עומר דגן, נועה שכטר, דניאל יטמניו.

"וְתִמְאֵן הַמִּלְכָּה וְשִׁתִּי, לְבֹא בְּדֶבֶר הַמִּלְכָּה, אֲשֶׁר, בִּיד הַסְּרִיסִים; וַיִּקְצֹף הַמֶּלֶךְ מְאֹד, וַחֲמָתוֹ בָּעָרָה בּוֹ. (מגילת אסתר)

בחרנו בפסוק זה מכיוון שהוא מדבר על מעמד האישה בתקופת פורים בכך שבפסוק מסופר על אחשוורוש שקורא לושתי בסוף המשתה שתציג את יופייה בפני האורחים, והיא מסרבת לכך בגלל שהיא מרגישה שיש לה זכויות על גופה. חשנו הזדהות וחיבור עם הטקסט מכיוון שגם היום היחס לאישה אינו שווה לגבר והפסוק הוא דוגמה ליחס מעליב ומשפיל כלפי ושתי ונשים באופן כללי. בנוסף יש כאלה שעדיין מקטינים את ערכה של האישה ומתייחסים אליה כאל חפץ. הכתוב בטקסט מתקשר ל"תיקון אדם" ו"תיקון חברה" בכך שכיום יש שיפור כלפי יחס האישה והשתפרות במעמדה אך עדיין המצב לא אידיאלי. המצב היה אז קיצוני כלפי האישה ולא היה ניתנת לה האפשרות לעשות שום דבר שישפיע על מעמדה. אסור היה לתת להן לעבוד, הן היו צריכות "לשרת" את הבעלים שלהם ומה שקרה במגילת אסתר שאחשוורוש ביקש ממנה להתפשט מול אורחיו ובכך הוא הוריד ממעמדה. אנו חושבים שלא ניתן ליישם את דרך ההתנהגות והפעולה שקרתה בטקסט ובאותה תקופה בחיי היום יום מכיוון שזה מוריד מכבודה ואין ליישם זאת כיום בגלל שאנחנו מנסים רק לשפר את החברה.

תחפושות ומסיכות

כתבו: שי סיפורטה ונועה מוטולה

המנהג משקף את הרעיון של **היפוך הגורל** שקרה בסיפור של "מגילת אסתר", בו המן תכנן להרוג את כל היהודים בחודש אדר (על סמך החלטת הפור שקבע כי השמדת העם תתבצע בחודש אדר), אך מפני שהגורל התהפך המן לא הצליח להרוג את כל היהודים כפי שתכנן. בסופו של דבר הוא גם נתלה על העץ. באותו עניין, במגילת אסתר מסופר על כך שגורלם של היהודים משתנה באופן מיוחד: מתואר כי בזמן מרדכי ואסתר התרחש "ונהפוך הוא אשר השתלטו היהודים המה בשונאיהם". במקום המצב הרגיל שבו הגויים, לאורך ההיסטוריה, שלטו ביהודים והגבילו אותם. אולם, בזמן תקופתם של אסתר ומרדכי הייתה ליהודים אפשרות להינצל מהסכנה, ואז כל שנה היהודים חגגו את ההצלחה הזאת במשתה. למעשה, התחפושות מסמלות את העובדה שהמצב **התהפך** ובאותה שעה הם לא היו עצמם, אלא מישהו אחר שזכה להצלחה. בנוסף, ביהדות חג פורים הוא חג של שמחה והמנהג להתחפש בו מגביר מאוד את השמחה.